

Täysistunto

Torstai 7.5.2026 klo 16.00—21.46

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 149/2025 vp
Lakialoite LA 22/2024 vp
Toimenpidealoite TPA 3/2023 vp, 2, 9, 16-18/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Meille mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru.

Keskustelu

19.38 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen lastensuojelulain ensimmäisen lainsäädännön muutosesityspaketin yksityiskohtia, ja totean jo tässä vaiheessa, että koska tämäkin kokonaisuus on jo varsin iso, niin en todennäköisesti ihan kaikkea tässä puheenvuorossa ehdi ottamaan esille. Totean ensinnäkin, että tämän lastensuojelulain ensimmäisen muutosvaiheen eduskunta-aloitteitakin on seitsemän kappaletta ollut käsittelyssä ja lausuntoja saatiin perustuslakivaliokunnalta ja lakivaliokunnalta, ja sen lisäksi meillä on 58 muuta lausuntoa, jotka toimivat nyt sitten pohjana tälle hallituksen esityksen läpikäynnille valiokunnassamme.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksen tavoitteena on siis vahvistaa lapsen oikeutta erityiseen suojeluun ja turvata viimesijaisen lastensuojelun tavoitteiden toteutuminen nykyistä paremmin. Samaan aikaan lähtökohtana on lapsen edun, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutuminen sekä lastensuojeluviranomaisten ja sijoituspaikkojen riittävät toimivaltuudet. Tässä selkeytetään kasvatuksellisten rajojen asettamista ja rajoitustoimien käytön edellytyksiä. Lisäksi tässä luodaan uusia valtuuksia ja muodostetaan uusi kuntouttava laitospalvelu, jonka tavoitteena on katkaista etenkin rikoksilla oireilevien lasten rikoskierre.

Arvoisa puhemies! Kuten todettu, tässä on tosi paljon esityksiä, ja tämä on vuonna 2008 voimaan tullutta lastensuojelulakia koskeva niin sanottu suuri kentän toive, joka tässä on toteutumassa, eli lastensuojelulaista kokonaisuudistusta on tehty jo viime hallituskaudella ja tällä hallituskaudella, ja nyt tämän kokonaisuuden ensimmäinen osa on eduskunnassa jo käsittelyssä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä lasten ja nuorten haasteelliseen käyttöön pyritään puuttumaan ensisijaisesti kontrollia ja rajoituksia lisäämällä ilman että samanaikaisesti vahvistetaan lapsia ja perheitä tukevia ennalta ehkäiseviä palveluita sekä lapsen tarvitsemaa hoitoa ja kuntoutus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

ta koskevia palveluita, joilla voidaan vähentää raskaampien palveluiden tarvetta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että lastensuojelulain uudistamisen toisessa vaiheessa vahvistetaan hallitusohjelman mukaisesti varhaista tukea, moniammatillista lapsiperhetyötä ja lastensuojelun avopalveluita. Olemme saaneet myöskin lausunnot perustuslakivaliokunnasta ja lakivaliokunnasta, ja perustuslakivaliokunta toteaa, että joihinkin asioihin on kiinnitettävä tarkempaa huomiota, ja osa näistä on säätämisyjärjestyskysymyksiä.

Arvoisa puhemies! Lähdetään liikkeelle siinä järjestyksessä, että esittelen tämän kuntouttavan suljetun laitospalvelun ensin:

Eli esityksessä ehdotetaan kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamista. Tämä palvelu olisi esityksen mukaan viimesijainen, joten se tulee kysymykseen vain tilanteissa, joissa sijaishuoltoa ei lapsen oman tai muiden turvallisuutta vaarantavan käyttäytymisen vuoksi ole mahdollista järjestää muulla tavoin eivätkä erityisen huolenpidon jakso taikka muut sosiaali- ja terveyshuollon palvelut sovellu käytettäväksi. Esityksessä ei aseteta lapsen sijoitukselle kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun enimmäisaikaa, vaan sijoitus voi kestää niin kauan kun perusteet kyseiseen palveluun sijoittamiseen ovat olemassa. Päätökset sijoittamisen ajalta tehtävistä rangaistuksista tehdään kuitenkin erikseen enintään vuodeksi.

Valiokunta on todennut, niin kuin myöskin lakivaliokunnan puolelta, että tässä on asioita, joita pitää vielä valiokunnan pohtia, ja sekä perustuslakivaliokunnan että lakivaliokunnan toimesta olemme myöskin tätä kokonaisuutta hieman katsoneet uudesti. Näin ollen ensinnäkin todetaan, että lakivaliokunnan lausunnon mukaan kuntouttavalla suljetulla laitospalvelulla on rikosoikeudellisen rangaistuksen piirteitä. Lakivaliokunta on myös nuorisorangaistusta koskevaa esitystä käsitellessään kiinnittänyt huomiota lastensuojelun ja rikosoikeusjärjestelmän suhteeseen ja katsonut, että uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun myötä järjestelmien välinen suhde voi entisestään hämärtyä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo lakivaliokunnan tavoin, että tilannetta ja sen kehittymistä tulee jatkossa seurata ja tarvittaessa arvioida mahdollisuuksia selkeyttää ja yhteensovittaa lastensuojelu- ja rikosoikeusjärjestelmiä nykyistä paremmin. Lakivaliokunta myös kiinnittää huomiota siihen, että suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussa keskeistä Engel-kriteerien kannalta on se, että palvelun sisältö on lasta vahvasti suojeleva ja kuntouttava ja tämä toteutuu myös käytännössä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyykin lakivaliokunnan näkemykseen siitä, että riittävien resurssien turvaaminen ja palveluiden vaikutusten seuranta on tärkeää, ja tästä valiokunta on tehnyt lausumaehdotuksenkin.

Perustuslakivaliokunta pitää lausunnossaan hyvin avoimena tätä säännöstä, jonka mukaan alle 12-vuotiaan lapsen sijoittumiselle kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun vaadittaisiin muiden edellytysten ohella vain erityisten syiden olemassaolo. Perustuslakivaliokunnan tavoin sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy siihen, että kynnyksen sijoittaa alle 12-vuotias kuntouttavaan suljettuun laitoshuoltoon tulee olla hyvin korkea ja kaikissa tilanteissa tulee ensisijaisesti etsiä muita sijoitusvaihtoehtoja. Siten olemmekin tässä todenneet, että vain erityisen poikkeuksellisista ja painavista syistä alle 12-vuotias voitaisiin sijoittaa kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun, ja nimenomaan silloin kun lapsen sijaishuoltoa ei ole mahdollista muutoin lapsen edun edellyttämällä tavalla järjestää.

Lisäksi todetaan, että tähän kokonaisuuteen liittyy paljon nyansseja, joista valiokunta hyvin paljon avaa omassa lausunnossaan yksityiskohtia.

Seuraavaksi otan nämä erityisen huolenpidon jaksot koskevat muutokset: Eli erityisen huolenpidon jakson enimmäisaikaa tästä nykyisessä järjestelmässä nyt sallittavasta ehdo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

tetaan pidennettäväksi 180 vuorokauteen. Tätä olemme myöskin valiokunnassa tarkastelleet ja todenneet, että mahdollisuus toteuttaa jatkossa erityisen huolenpidon jakso myös lapsen omassa sijaishuoltopaikassa palvelujen tuottamiselle asetettujen edellytysten täytyessä voi jossain tilanteessa helpottaa paikkojen riittävyttä ja turvata jatkuvuutta.

Sitten siirrytään lastensuojelun ja psykiatrian välisiin yhteisiin yksiköihin: Niistä todetakaan se, että tässä tosiaan nyt ehdotetaan säädettäväksi käytännössä palveluista tai niiden sisällöstä lain sijaan niin, että todettaisiin viittaukset siihen, että tällaiset yksiköt ovat olemassa, ja todettaisiin myöskin, että YTA-alueita ohjeistetaan erikseen laaditulla ohjausasiakirjalla sopimaan lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetuista yksiköistä niin, että kaikilla YTA-alueilla olisi vähintään yksi lastensuojelun yksikkö, jonne yliopistosairaalan erikoissairaanhoidon tarjoaa psykiatrian avopalveluita ja tukea. Yksiköiden kehittämiseen on sisällytetty 0,5 miljoonaa euroa valtionavustusta vuodelle 26. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettua sääntelyä on kuitenkin pidetty riittämättömänä turvaamaan riittävien psykiatristen palveluiden sekä yhteensovitetujen palveluiden saatavuutta ja katsottu, että yhteensovitetujen yksiköiden palveluiden sisällöstä, kohderyhmästä, toteutuksesta ja psykiatrian sekä lastensuojelun yhteistyöstä tulisi säätää ehdotettua selkeämmin ja paremmin. Valiokunta pitää tärkeänä, ja välttämättömänäkin siis, että ehdotetun sääntelyn vaikutuksia lastensuojelun ja psykiatrian yhteisten yksiköiden perustamiseen, riittävyteen, toimintaan sekä sektorien väliseen yhteistyöhön seurataan ja tarvittaessa tarkennetaan sääntelyä ja muutetaan sitä ehdotettua velvoittavammaksi. Tästä valiokunnalla on myös lausumaehdotus.

Arvoisa puhemies! Sitten menen tähän isoon kokonaisuuteen, jossa käytännössä käydään läpi ne muutokset, joita hallituksen esityksessä esitetään näihin uusiin rajoitustoimiin: Eli ensinnäkin lähtökohta tässä esityksessä on se, että näitä muutoksia tehtäisiin kasvatuksellisten rajojen asettamiseksi niin, että säädettäisiin kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeudesta tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun. Siten myöskin perhehoitoon sijoitetut lapset olisivat tässä mukana. Lähtökohtana on se, että sijoitetun lapsen hyvä hoito ja kasvatusta, lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito sekä lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin on turvattava siten kuin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa säädetään. [Puhemies koputtaa] Tähän kokonaisuuteen on tehty useita muutoksia perustuslakivaliokunnan esittämällä tavalla, ja näin ollen olemme saaneet tämän kokonaisuuden valmiiksi niin, että asiasta ollaan valiokunnassa myös eri mieltä. Eli tähän sisältyy yksi vastalause ja viisi lausumaehdotusta. — Tämä kaikki kokonaisuus tässä nyt nopeasti esiteltyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Tosiaan nämä esittelythän ovat kymmenen minuuttia, mutta annoin vähän lisäaikaa, niin että saitte sanoa loppuun asti. — No niin, ja sitten mennään puhujalistalle tässä vaiheessa. Edustaja Hänninen aloittaa.

19.49 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Viime vuosina olemme nähneet lastensuojelussa ilmiöitä, joissa pelkät hyvät aikomukset eivät ole riittäneet. Luvattomat poissaolot sijaishuollosta, päihde- ja väkivaltakierteet sekä mielenterveyden vakavat häiriöt ovat altistaneet lapsia hyväksikäytölle, rikollisuudelle ja hengenvaaralle. Kyse on ennen muuta siitä, miten yhteiskunta kantaa vastuunsa kaikkein haavoittuvimmista lapsista silloin, kun turvallisuus, terveys ja henki ovat vaarassa. Siksi tämä esitys vastaa näihin konkreettisiin turvallisuusuuhkiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Arvoisa puhemies! Haluamme vahvistaa viranomaisten keinoja toimia ennaltaehkäisevästi ja nopeasti. Lapsen etsiminen ja palauttaminen voidaan jatkossa toteuttaa ripeämmin. Paikannustietoja voidaan hyödyntää matalammalla kynnyksellä, ja poliisin virka-apu kytketään mukaan silloin, kun lapsen turvallisuus sitä vaatii. Kyse ei ole kontrollista vaan lapsen suojelemisesta.

Samalla hallitus esittää kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamista niille lapsille, jotka vakavasti vaarantavat oman tai toisten turvallisuuden, eikä muilla keinoilla pystytä katkaisemaan rikos- tai päihdekierrettä. Kyse ei ole rangaistuksesta vaan viimesijaisesta suojelutoimesta, jossa yhdistyvät tiukka turvallisuus ja vahva moniammatillinen kuntoutus.

Jokainen rajoitus on määräaikainen, perusteltu ja valvottu, ja lapsen oikeusturva säilyy. Turvallisuus ei synny vain toimivaltuuksista vaan myös osaamisesta ja luottamuksesta. Siksi tämä esitys nostaa henkilöstövaatimuksia, selkeyttää rajoitustoimenpiteitä ja korostaa tarkkaa kirjaamista ja valvontaa. Tämä on tärkeää sekä lasten että työntekijöiden turvallisuuden kannalta. Kun säännöt ovat selkeät, riski mielivallasta tai epävarmuudesta pienenee.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on huolellisesti käsitellyt esityksen ja tehnyt siihen tarpeellisia muutoksia. Valiokunta katsoo mietinnössään myös tulevaisuuteen. Lastensuojelulain kokonaisuudistuksen toisessa vaiheessa sääntelyn sovellettavuutta, päätöksenteko- ja muutoksenhakujärjestelmää sekä valvontaa tulee selkeyttää ja painopistettä vahvistaa ennaltaehkäiseviin, lasta ja perhettä tukeviin palveluihin.

Lain toimeenpanoon ja valvontaan on varattava riittävät resurssit, ja henkilöstön koulutus ja osaaminen on turvattava. Lisäksi meidän tulee seurata lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteensovitettujen yksiköiden sekä kuntouttavan suljetun laitospalvelun vaikuttavuutta ja varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat kaikissa olosuhteissa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on todettava, että tämä esitys toteuttaa perustuslain ja lapsen oikeuksien sopimuksen ydintä. Jokaisella lapsella on oikeus elämään, turvallisuuteen ja erityiseen suojeluun. Tämä esitys vahvistaa yhteiskunnan kykyä puuttua ajoissa, katkaista haitalliset kehityskulut ja palauttaa lapselle mahdollisuus turvalliseen tulevaisuuteen. Siksi pidän tätä esitystä välttämättömänä ja kannatettavana turvallisuusudistuksena. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa.

19.54 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme lakiesitystä, joka menee suoraan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten elämään. Silloin riman pitää olla korkealla. Silloin ei riitä, että teemme jotain, meidän on tehtävä oikein.

Tämän esityksen suurin ongelma on sen painopiste. Se nojaa paljon rajoituksiin, kontrolliin ja suljettuihin rakenteisiin, vaikka lasten kohdalla pitäisi lähteä aivan toisesta suunnasta: suojelusta, kuntoutuksesta ja turvallisuudesta. Lapsi, joka karkaa sijaishuoltopaikasta, on ensisijaisesti löydettävä ja saatava turvaan. Hän ei ole kuitenkaan kiinni otettava ongelma, hän on viesti, viesti siitä, että jokin ei ole kunnossa. Luottamus puuttuu, turva ei toteudu tai apu ei ole oikeanlaista. Jos vastaamme tähän viestiin koventamalla keinoja, emme ratkaise ongelmaa, me siirrämme sitä eteenpäin. On selvää, että vaaratilanteisiin pitää voida puuttua, mutta yhtä selvää on, että kiinniottoihin liittyy merkittäviä riskejä sekä lapsille että ammattilaisille. Siksi on perusteltua, että tällaiset tilanteet kuuluvat ensisijaisesti poliisi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

sille, jolla on koulutus ja välineet toimia turvallisesti. Lapsen oikeusturvaa ja kaikkien osapuolten turvallisuutta ei saa vaarantaa.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisen huolestuttava osa esitystä on kuntouttava suljettu laitos. Se kuulostaa pehmeältä, mutta todellisuus voi olla jotain aivan muuta. Asiantuntija-kuulemisissa on tuotu esiin, että tällaisiin laitoksiin liittyy riski leimaantumisen, psyykkisen hyvinvoinnin heikkenemisestä ja jopa rikoskierteiden vahvistumisesta. On uskallettava sanoa ääneen: lapsi ei kuntoudu sulkemalla, lapsi kuntoutuu kohtaamisessa, hoidossa ja turvallisessa arjessa. Jos tällaisia laitoksia ylipäätään perustetaan, niiden on oltava aidosti kuntouttavia, ei säilyttäviä, ei rankaisevia. Se tarkoittaa riittävää ja osaavaa henkilöstöä, vahvaa terveydenhuollon läsnäoloa ja ennen kaikkea sitä, että sijoitus on aina viimesijainen keino. Ja aivan erityisesti, alle 12-vuotiaiden paikka ei ole suljetussa laitoksessa missään tilanteessa.

Arvoisa rouva puhemies! On myös syytä katsoa kokonaisuutta. Me tiedämme, että lastensuojelun suurimmat ongelmat eivät synny laitoksissa vaan paljon aiemmin. Ne syntyvät silloin, kun oikein kohdennettua apua ei saa ajoissa, kun perhe jää yksin, kun mielen-terveyspalveluihin ei pääse, kun arjen tuki puuttuu. Silti tämä esitys ei tartu näihin juuri-syihin. Ennaltaehkäisy, varhainen tuki ja arjen palvelut jäävät taka-alalle. Nämä pitää myös korjata. Meidän pitäisi tehdä juuri näin: vahvistaa perheiden tukea, lisätä matalan kynnyksen palveluita ja varmistaa, että yksikään lapsi ei joutu tilanteeseen, jossa ainoa vaihtoehto on raskain mahdollinen puuttuminen.

Arvoisa rouva puhemies! Lapset eivät tarvitse lisää rangaistuksia. He tarvitsevat aikuisia, jotka eivät luovuta. He tarvitsevat turvallisia paikkoja, joissa voi toipua. He tarvitsevat palveluita, jotka auttavat, eivät järjestelmiä, jotka kontrolloivat. Siksi tämä esitys vaatii vielä korjaamista. Lapsen etu ei toteudu lukituilla ovilla. Se toteutuu silloin, kun lapsi tulee nähdyksi, kuulluksi ja autetuksi.

Teen SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden vastalauseen mukaiset pykälämuutosesitykset ja vastalauseen sisältämän lausumaehdotuksen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää. — Anteeksi, vielä sanon edustaja Laine-Nousimaaalle, että lausumaehdotus tehdään toisessa käsitelyssä.

19.58 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain uudistusta on odotettu jo hyvin kauan. Nykyinen laki on jäänyt kauas jälkeen siitä, mitä lastensuojelukentän arjen tarpeet olisivat vaatineet jo vuosia sitten. Alalla toimivilla ammattilaisilla ei yksinkertaisesti ole ollut keinoja puuttua erilaisiin tilanteisiin ajoissa ja kaikille turvallisilla tavoilla.

Jokaisella lapsella on oikeus kasvaa turvallisessa kodissa ja ympäristössä. Lastensuojelu onkin sellainen palvelu, josta toivoisin, ettei meillä tarvitsisi olla sitä ollenkaan. Valitettavasti osa perheistä voi huonosti. Vanhemmat eivät kykene huolehtimaan lapsistaan, tai lapsi vahingoittaa itseään toistuvasti eri keinoin. Niissä tilanteissa suomalaisella yhteiskunnalla on velvollisuus suojella lapsia ja yrittää turvata se turvallinen arki ja kasvu-ympäristö heille parhaalla mahdollisella tavalla. Perheitä tulisikin auttaa ja tukea riittävällä tavalla, mutta ei liikaa tai liian vähän. Esimerkiksi huostaanotot ovat aina kriisitilanne lapselle ja koko hänen perheelleen, ja niitä tulisikin pyrkiä välttämään, jos on kevyempiä tukikeinoja, joilla turvata lapsen ja perheen hyvinvointi. Mitä enemmän panostamme perhe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

työhön ja ennaltaehkäisevään tukeen, sitä pienemmät ovat riskit siihen, että lapsi joudutaan erottamaan vanhemmistaan.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain keskiössä on kyse rajoista, turvallisuudesta ja välittämisestä. Yksi iso uudistus on se, että niin sanottujen hatkanuorten tilanteeseen puututaan vihdoin vakavalla tasolla. Me kaikki tiedämme, mitä voi tapahtua, kun alaikäinen katoaa lastensuojeluyksiköstä päiviksi tai jopa viikoiksi. Olemme lukeneet näistä surullisista tapauksista uutisista, joissa erityisesti alaikäisiä tyttöjä on houkuteltu yksityisasuntoihin lupaamalla yöpaikka ja alkoholijuomia, mutta tilanne on päätynyt seksuaaliväkivaltaan ja raiskauksiin. Jokainen hatkareissu asettaa nuoren vaaraan. Vastassa voivat olla huumeet, hyväksikäyttö, väkivalta ja aikuiset, jotka haluavat vain hyötyä näistä nuorista. Tähän asti lastensuojelun työntekijöillä ei ole ollut esimerkiksi riittäviä toimivaltuuksia toimia nopeasti ja tehokkaasti näissä tilanteissa. Tähän tulee onneksi muutos. Lastensuojelulle annetaan jatkossa paremmat mahdollisuudet etsiä hatkanuoria, saada heidät takaisin lastensuojeluyksikköön ja estää vaarallisten aineiden sekä esineiden vienti laitoksiin.

Arvoisa puhemies! Yksi lastensuojelulaitosten haasteista on ollut tiettyjen oikeuksien puuttuminen. Nuorilla on ollut oikeus omaan puhelimeen, eikä sitä ole voitu ottaa pois ilman hyvin painavia rajoitustoimenpiteitä. Se on tarkoittanut sitä, että lapsi tai nuori on voinut valvoa puhelimellaan koko yön, jolloin häntä ei saa aamulla kouluun. Se on heikentänyt normaalia arkea jo entisestään, kun yöt on valvottu ja päivät nukuttu — tavallisessa kodissa kun olisi selvää, että lapselta tai nuorelta voisi ottaa puhelimen pois yöksi, jos se häiritsee yöunia. Nuorelta voidaan tietysti edellytyksin ottaa pois myös rahaa, maksuvälineitä ja muuta vastaavaa omaisuutta. Lisäksi hallussa oleva puhelin voidaan ottaa pois, jos sen hallussapito vaarantaa lapsen tai muiden henkilöiden hengen, terveyden tai turvallisuuden, häiritsee sijaishuoltoapaikan järjestystä tai aiheuttaa vaaraa omaisuudelle. Nämä tuovat selkeitä rajoja nykytilanteeseen, jossa lapsella on voinut olla hyvin paljon erilaisia oikeuksia, jotka todellisuudessa vain aiheuttavat hänelle itselleen haittaa. Jatkossa lastensuojelun työntekijöillä on siis paljon enemmän kasvatuksellisia keinoja ja työkaluja tukea lasten turvallista arkea. Valiokunnassa pidettiin hyvin tärkeänä myös sitä, että kansalliset suosituksissa ja muussa ohjeistuksessa.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda esiin myös huolen niistä lapsista ja nuorista, joilla on erittäin vaativa ja vakava tilanne, mutta nykyisen lastensuojelulain keinot eivät pysty heitä auttamaan. He eivät pärjää kotona, sijaisperheessä eivätkä tavallisessa lastensuojelulaitoksessa. Samalla heidän käytöksensä voi olla äärimmäisen väkivaltaista tai itsetuhoista, tai he voivat olla rikoskierteessä. Nämäkin nuoret ansaitsevat yhteiskunnan avun. Näille nuorille tarvitaankin paikka, jossa voidaan taata turvallisuus, kuntoutus, hoito, koulutus ja lapsen suojeleminen tarvittaessa omalta itseltään. Silloin kyseeseen tulee kuntouttava suljettu laitos, johon voidaan sijoittaa kaikista vakavimmin oireilevat nuoret. Kyse ei ole siitä, että haluaisimme sulkea nämä nuoret pois yhteiskunnasta, vaan kyse on siitä, että haluamme kuntouttaa heidät takaisin osaksi yhteiskuntaa, jossa heillä olisi hyvä tulevaisuus edessä. Samalla erityisen huolenpidon jakso eli EHO-jakso mahdollistetaan tarvittaessa 180 vuorokauden asti nykyisen 90 vuorokauden sijaan.

Ensisijaisesti jokaisen lapsen paikka on perheen luona. Jos lapsi ei syystä tai toisesta pysty elämään oman perheensä kanssa, lapsi tulisi sijoittaa ensisijaisesti sijaisperheeseen ja vasta toissijaisesti lastensuojeluyksikköön. Sitä varten tarvitsemme lisää sijaisperheitä eri hyvinvointialueille, ja se vaatii koulutusta ja tiedon lisäämistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun kokonaisuudistus tarvitsee edelleen työtä. En voi olla korostamatta ennaltaehkäisyä, perheiden tukemisen ja varhaisen avun merkitystä. Ennaltaehkäisy ei yrityksistä huolimatta silti aina riitä. On tilanteita, joissa lapsi ja perhe tarvitsee vahvempia toimia, jotta turvallinen kasvuympäristö voidaan taata, ja siihen tarvitsemme tätä lastensuojelulain uudistamista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

20.04 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kun lastensuojelusta puhutaan, puhutaan kaikkein tärkeimmistä asiasta: lasten turvallisuudesta, kasvusta ja oikeudesta hyvään elämään. Siksi lastensuojelulakia ei pidä tulkita vain hallinnollisena uudistuksena tai lasten ja nuorten rajoitustoimien kokoelmana. Tärkeintä on se, miten yhteiskunta kohtelee kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsiamme ja nuoriamme. Pidän hyvänä sitä, että tästä asiasta eli lastensuojelun nykytilanteesta yhteiskunnassamme on käyty eduskunnassa rakentavaa keskustelua yli puoluerajojen. Myös keskustelualoitteeni lastensuojelun tilanteesta osoitti, että tässä salissa on yhteinen ymmärrys siitä, että lasten hyvinvointi on kaikille meille erittäin tärkeää. Se oli hyvä ja tärkeä keskustelu.

Tässä käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä painottuvat nyt kontrolli, rajoitukset ja suljetut yksiköt. Ymmärrän kyllä tarpeen puuttua vakaviin tilanteisiin, hatkaamiseen ja nuorten rikoskierteisiin, mutta samalla kysyn, miksi jälleen puhumme enemmän seurauksista kuin syistä. Lastensuojelun tärkein tehtävä pitäisi olla se, että perheet saavat apua ajoissa, että lapsi saa turvallisen arjen ennen kuin tilanne kriisiytyy, että vanhemmat eivät jää yksin, että mielenterveyspalvelut toimivat ja että koulussa ja neuvolassa ehditään nähdä ja kuulla lapsi ajoissa. Jos ennaltaehkäisevistä palveluista leikataan ja tuki siirtyy yhä myöhemmäksi, päädyimme tilanteeseen, jossa lapsia autetaan vasta silloin, kun ongelmat ovat jo kasvaneet liian suuriksi.

Arvoisa herra puhemies! Kuten olen avoimesti tuonut esiin, puhun tässä myös omasta kokemuksestani. Olin itse huostaanotettu lapsi. Vuonna 1983 minut otettiin huostaan yhdeksänvuotiaana. Minulle se oli pelastus. Ilman sitä en olisi tänään tässä puhujakorokkeella. Mutta tiedän myös, että huostaanoton pitää olla aina se viimesijainen ratkaisu. Sen tarkoitus ei saa koskaan olla hallinnollinen tai taloudellinen vaan yksi ja ainoa asia: lapsen turvallinen elämä ja mahdollisuus parempaan tulevaisuuteen. Minun kohdallani tärkeintä oli, että pääsin isovanhempieni luokse pieneen rintamamiestaloon, jossa ei eletty yltäkylläisyydessä mutta jossa oli ruokaa pöydässä ja puhtaat vaatteet ja ennen kaikkea välittämistä. Meidän pitäisi nykyistä vahvemmin huomioida myös läheisverkostot ja sukulaiset silloin, kun lapsi joudutaan sijoittamaan kodin ulkopuolelle. Tätä myös laki kyllä edellyttää. Eri asia on se, toteutuuko lain kirjain tässä asiassa.

Arvoisa herra puhemies! Lastensuojelun ammattilaiset ovat viestittäneet vahvan huolensa siitä, että ennaltaehkäiseviä palveluita ajetaan alas samalla, kun kaikkein raskaimpien palveluiden tarve kasvaa. Se on väärä suunta. Yhteiskunnan sivistys mitataan lopulta siinä, miten se kohtelee lapsiaan. Meidän tehtävämme päättäjinä on varmistaa, ettei yksikään lapsi jää yksin liian myöhään annetun avun vuoksi. Lastensuojelun pitää olla ennen kaikkea turvaa, tukea ja toivoa, ei pelkästään kontrollia ja rajoituksia. Tämän vuoksi kannatan edustaja Laine-Nousimaan tekemää pykälämuutosesitystä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

20.07 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on nyt saanut valmiiksi mietinnön tähän tärkeään esitykseen, jolla muutetaan lastensuojelulakia ja siihen liittyviä muita lakeja. Uudistus on hartaasti odotettu ja välttämätön korjaus, joka antaa lastensuojelun ammattilaisille vihdoin riittävät työkalut lasten suojelemiseen.

Valiokunnan enemmistö on tarkastellut esitystä erityisesti viranomaisyhteistyön, oikeusturvan ja käytännön toimeenpanon näkökulmista. Keskeinen teema on ollut se, miten lastensuojelu, sosiaaliviranomaiset ja poliisi voivat toimia ajoissa ja johdonmukaisesti lasten suojelemiseksi. Kuten tiedämme, hatkanuoret ovat olleet vuosikausia alttiina hyväksikäytölle, rikoksille ja päihteille. Jälleen tänään saimme Helsingin Sanomista lukea oikeustapauksesta, kuinka kaksi miestä veivät alaikäiset tytöt asuntoon Helsingin Myllypurossa ja raiskasivat usean päivän ajan. Toinen tytöistä oli ottanut hatkat sijoituspaikastaan, toinen ihan vain kotoaan. Hatkalaiset eivät valitettavasti ymmärrä, että maahamme on pesinyt armottomia saalistajia. Tekijöiden nimetkään eivät suurta yllätystä tarjoa: Habiballah Kheirallah ja Habib Nazari. Valitettavasti yhteiskuntamme ei ole pystynyt turvaamaan lapsiamme näiltä saalistajilta, vielä.

Arvoisa puhemies! Nuorten kanssa työskentelevillä ei ole kerta kaikkiaan ollut riittäviä toimivaltuuksia puuttua hatkojen ottamiseen. Uudistuksen keskeinen tavoite on juuri tämä: laittaa rajoja ja joku roti tähän touhuun.

Poliisin näkökulmasta esityksessä korostuu varhainen puuttuminen ja selkeä vastuunjakko. Poliisi kohtaa työssään yhä useammin tilanteita, joissa lapsi on vaarassa vakavan laiminlyönnin, väkivallan, päihteiden käytön tai rikollisen toiminnan vuoksi. Näissä tilanteissa tiedonkulun sujuvuus ja toimivaltuuksien yksiselitteisyys ovat keskeisiä lapsen turvallisuuden kannalta. Valiokunnan mietinnössä on katsottu, että esityksessä tehtävät täsmennykset tukevat poliisin ja lastensuojeluviranomaisten yhteistyötä ilman, että poliisin roolia laajennetaan lastensuojeluviranomaiseksi. Ihmettelenkin suuresti vihervasemmiston yhteistä vastalauseetta tähän asiaan. Aivan erityisesti pistää silmään tämä kohta, jossa heitetään epäilyksen varjo sen ylle, että poliisin virka-avun saaminen jotenkin vaikeutuisi tällä esityksellä. Ollaan myös huolissaan viranomaisvaltuuksien laajentumisesta ja lapsen oikeusturvasta.

Poliisin näkökulmasta valiokunnan enemmistö on kuitenkin arvioinut, että esitys ei lisää pakkokeinoja eikä madalla puuttumisen kynnyistä perusteettomasti, vaan selkeyttää olemassa olevia menettelyjä tilanteissa, joissa lapsen etu edellyttää viranomaistoimia.

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön tehtävänä on tukea varhaista reagointia, toimivaa tiedonvaihtoa ja selkeitä vastuita. Näin voidaan puuttua tilanteisiin ennen kuin ne kärjistyvät vakaviksi rikoksiksi tai pysyviksi vahingoiksi lapsen elämässä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

20.11 Mira Nieminen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on pitkään odotettu uudistus ja ensimmäinen osa lastensuojeluun. Sen keskeinen tavoite, jolla turvataan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten turvallisuus, on tärkeä ja välttämätön. Liian moni sijoitettu nuori on jäänyt ilman riittävää suojaa. Hatkat, päihteet, rikokset ja hyväksikäyttö ovat olleet todellisuutta nuorille, joiden pitäisi olla yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

teiskunnan erityisessä suojelussa. Kysymyksessä eivät ole yksittäistapaukset, vaan se on toistuva ja vakava ilmiö, jossa lapsi altistuu todellisille vaaroille henkeen, terveyteen ja kehitykseen liittyen.

Niin kentän toiveet viranomaisilta kuin hallituksen ja sosiaali- ja terveysvaliokunnankin keskeinen viesti ovat selvät: nykyiset keinot eivät ole olleet riittäviä suojaamaan lapsia ja nuoria kaikilta osin, mikä koskee etenkin nyt hatkassa olevia. Sijaishuollon henkilöstöllä ei ole ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia estää vaarallista poistumista tai palauttaa lapsi turvallisesti takaisin, vaikka riski on ollut ilmeinen. Samalla hatkaavat lapset työllistävät poliisia virka-apujen muodossa.

Tämä esitys korjaa nyt epäkohtia. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää erityisen tärkeänä toimivaltuuksien selkeyttämistä tilanteissa, joissa lapsi on luvatta poissa sijaishuoltopaikasta. Henkilökunnalle annetaan nyt selkeämpi mahdollisuus estää poistuminen, ottaa lapsi kiinni ja tarvittaessa käyttää välttämättömiä, oikeasuhtaisia keinoja lapsen kiinni ottamiseksi. Näiden toimien perustelu on aina lapsen etu, jossa estetään mahdolliset henkeä ja terveyttä uhkaavat tilanteet. Lisäksi painotus siitä, että hatkassa olevien lasten etsintää ja palauttamista nopeutetaan muun muassa matalamman paikannuskynnyksen ja viranomaisyhteistyön selkeyttämisen avulla, on tärkeä. Aika on näissä tilanteissa ratkaiseva. Mitä pidempään lapsi on poissa, sitä suuremmiksi kasvavat riskit. Lapsia ja nuoria majoitetaan usein paikoissa, jotka eivät ole heidän kehitykselleen suotuisia, ja altistavat heitä muun muassa hyväksikäytölle, päihteille ja rikoksille.

Arvoisa puhemies! Esitys selkeyttää myös kasvatuksellisia rajoja ja rajoitustoimenpiteiden välistä eroa ja antaa ammattilaiselle lisää oikeusvarmoja keinoja toimia. Lapsella on oikeus turvallisiin rajoihin erityisesti silloin, kun hän itse toimii itseään vahingoittavasti. Yhteiskunnan pitää pystyä suojaamaan silloin, kun heidät on otettu turvaan ja suojaan valitsevilta elämänoiloilta, jotka ovat vaarantaneet kehityksen. Nämä vaaralliset aineet, päihteet, puhelimet, laitteet tulee voida ottaa pois tarvittaessa katsomatta sitä, mistä lastensuojelun palvelun muodosta on kyse. Siksi rajoitustoimet ovat hyvin perusteltuja ja sisältävät selkeät toimenpide-edellytykset.

Erityisen tärkeänä pidän uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamista vakavasti oireileville ja rikos- ja päihdekierteessä oleville nuorille. Kun kyse on onneksi pienestä mutta äärimmäisen haavoittuvasta ryhmästä, meillä on oltava vaihtoehtoja niille, joiden kohdalla avoimemmat palvelut eivät riitä. Suljetun palvelun itsetarkoituksena tai tavoitteena ei ole eristäminen vaan intensiivisempi hoito, kuntoutus ja esimerkiksi juuri rikoskierteen katkaiseminen lapsen oman ja muiden turvallisuuden takaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Pidän lastensuojelun sääntelyä ja hallituksen esitystä kannatettavana myös poliisin näkökulma huomioon ottaen. Tiedän kokemuksen kautta, sillä olen itse ollut tekemisissä työn kautta useiden niin hatkanuorten etsintöjen kuin vaativien nuorten tapausten kanssa.

Luvatta sijaishuoltopaikasta poistuneet lapset ovat poikkeuksellisesti ja jatkuvassa vaarassa joutua vakavan rikollisuuden, hyväksikäytön ja väkivallan kohteiksi. Nykyinen lainsäädäntö on ollut näissä tilanteissa liian epäselvä ja hidas. Lasten nopea löytäminen ja turvallinen palauttaminen on ensisijaista. Ongelmallista on ollut vastuiden ja toimintavaltuuksien epäselvyys. Kun lastensuojelulle annetaan selkeämpi vastuu ensisijaisesti toimista ja riittävät sekä oikeasuhteiset keinot estää poistuminen ja palauttaa lapsi nopeasti, voidaan välttää tilanteita, joissa poliisi joutuu puuttumaan lapsen tilanteeseen raskaamman rikosprosessin tai pakkokeinojen kautta. Tämä on lapsen edun mukaista, mikä keventää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

alaikäisten joutumista näihin oikeudellisiin prosesseihin ja parantaa viranomaisyhteistyön sujuvuutta. Sääntely tukee lastensuojelun perustehtävien suorittamista ja antaa mahdollisuuden kohdentaa resursseja tarkoituksenmukaisemmin tukien samalla myös rikosten ennaltaehkäisyä, sillä varhainen ja tehokas puuttuminen hatkoihin vähentää alaikäisten joutumista rikosten uhreiksi.

Arvoisa puhemies! Asian tärkeyttä korostaa se, että tähän esitykseen on jätetty useita edustajien toimenpideoitteita ja muita esityksiä. Yhteiskunnan tehtävä on suojella lasta silloin, kun lapsi ei enää kykene suojelemaan itseään. Esityksen mukaiset ratkaisut vahvistavat lastensuojelun kykyä kantaa tämä vastuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

20.16 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Nyt hatkanuoren saa ottaa kiinni. Äärimmäisen tärkeät ja kaivatut lastensuojelulain uudistuksen osat ovat hatkanuorten palauttamista koskevat lakimuutokset. On käsittämätöntä, että tähän asti kenelläkään ei ole ollut kunnollisia toimivaltuuksia ottaa hatkanuoria kiinni, vaikka he ovat todella suuressa vaarassa pakoillessaan sitä suojelua ja hoivaa, joka heille lakisääteisesti kuuluu turvata. Nyt lakia selkeytetään niin, että laitoksen henkilökunnalle ja sosiaalihuollon viranhaltijalle kirjaetaan sinne selväsanaiset oikeudet ottaa lapsi kiinni, pitää lapsesta kiinni niin, että hänet saadaan autoon, tehdä hänelle henkilöntarkastus, ottaa vaaralliset esineet ja aineet lapselta pois sekä käyttää tarvittaessa voimakeinoja.

Lakimuutoksen myötä jatkossa laitoksen henkilökuntaan kuuluva henkilö voi suoraan itse pyytää virka-apua poliisilta, jos lapsen palauttamista ei muuten pystytä turvallisesti toteuttamaan. Aikaisemmin apua on voinut pyytää vain sosiaalihuollon viranomainen, mikä on hidastanut avun saamista. Yksi kohta, johon mietinnössä olisin toivonut vielä tiukennusta, on juuri tämä poliisin avunantovelvollisuus. Hallituksen esityksen mukaan työntekijät ovat kokeneet, että virka-apua ei ole ollut riittävästi saatavilla. Siksi poliisille tulisi saada vahvempi velvoite ryhtyä heti toimiin, sillä nämä tilanteet voivat eskaloitua nopeasti, lapsi voi olla väkivaltainen, ja hän voi ehtiä kadota uudelleen, mikäli poliisilta ei saada tarpeeksi nopeasti tai sitten ei ollenkaan lastensuojelun työntekijöiden tilanteeseen tarvitsemaa virka-apua.

Lakiuudistuksen myötä luvattomia poistumisia koskeva ohjeistus, mikä on ministeriön, Poliisihallituksen ja hätäkeskuksen yhteinen, on tarkoitus päivittää, joten toivottavasti siihen saadaan nyt niitä kirjauksia, jotka nopeuttavat ja varmistavat virka-apun saamisen nykyistä paremmin.

Hyvän ja tärkeänä muutoksena pidän hätäpaikannuksen kynnyksen madaltamista. Sijaintitiedot voidaan saada, jos lapsen tunteva työntekijä arvioi hänen olevan vaarassa, eli jos lapsi on aiemminkin käyttänyt päihteitä tai saattaa tehdä rikoksen tai on vaarassa joutua rikoksen uhriksi, kuten hatkanuoret usein ovat. Huumeiden käyttö on aina vaarallista. Myös pelkästään sellaisessa seurassa liikkuminen, jossa huumeita käytetään, altistaa aina vakaville terveyttä ja henkeä uhkaaville riskeille.

Arvoisa puhemies! Lasten suojeleminen vaatii sitä, että myös nämä järeämmät keinot on selkeästi määritelty laissa ja niiden käyttö on mahdollista, mikäli ennaltaehkäiseminen ja puhuminen eivät riitä. Valitettavasti tilanne on se, että yhä useampien sijoitettujen lasten käytös vaarantaa vakavasti sekä heidän oman terveytensä että muiden turvallisuuden. Tästä kertoo se, että esimerkiksi Keski-Suomessa joudutaan enenevässä määrin sijoittamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

lapsia näihin vaativan tason laitoksiin. Nämä kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen lakimuutokset ovat siis todella tarpeen ja odotettuja, ja onneksi mietinnön mukaan lakimuutokset astuvat voimaan mahdollisimman pian. — Kiitos paljon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.21 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Lastensuojelulakia uudistetaan kahdessa vaiheessa, ja nyt kyseessä on lakiuudistuksen ensimmäinen paketti.

Lastensuojelulakiin on kaivattu jo pitkään uudistusta, joka vastaisi tämän päivän haasteita lastensuojelutyössä. Samalla esityksen tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeutta erityiseen suojeluun sekä turvata lapsi- ja perhekohtaisten lastensuojelutavoitteiden toteutuminen. Tässä esityksessä varmistetaan sijaishuollossa olevan lapsen edun, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutuminen. Samalla tällä lakiuudistuksella turvataan paremmat toimintaedellytykset lastensuojelutyötä tekeville selkeyttämällä toimintoja, lisäämällä ja parantamalla henkilöstön toimivaltuuksia. Lasten huolenpidon, turvallisen kasvun ja kehityksen turvaamiseksi on tärkeää, että on rajat ja niiden noudattamisesta huolehditaan. Viime aikoina keskustelua ja huolta ovat herättäneet erityisen paljon lasten ja nuorten karkailut kotoa, ja sijaishuollossa puhutaan hatkanuorista.

Arvoisa puhemies! Usein nämä karkailevat nuoret hakeutuvat väärään seuraan, kuten aikuisten huumeikämppeihin. Näissä olosuhteissa hatkanuorille usein tarjotaan majoittumisen lisäksi päihteitä, kuten alkoholia, lääkkeitä, tupakkatuotteita ja muita huumaavia aineita, myöskin peukkuja. Yksi viikonloppu vietettynä tällaisessa ympäristössä on aiheuttanut monille nuorille vakavia seurauksia, kuten koukuttumista päihteisiin sekä joutumista väkivallan tai seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi, jopa joukkoraiskaamisen kohteeksi. Juuri tänään uutisoitiin järkyttävästä tapauksesta, jossa kaksi miestä, Habiballah Kheirallah ja Habib Nazar, vei teini-ikäiset hatkanuoret asuntoon Helsingin Myllypurossa ja raiskasi heitä usean päivän ajan. Nämä tekijät saivat tuomioksi 2 vuotta 10 kuukautta vankeutta ja 9 vuotta 2 kuukautta ehdotonta vankeutta. Moni hatkanuori syyllistyy hatkareissullaan päihteiden käytön lisäksi myös erilaisiin muihin rikoksiin, kuten myymälävarkauksiin, moottorikulkuneuvon käyttövarkauksiin ja ryöstöihin. Samalla nuori kerää itselleen vahingonkorvauksia ja mahdollisesti rikostuomioita. Valitettavasti yhä useampi nuori kantaa mukanaan myös erilaisia astaloita, kuten teräaseita, nyrkkirautoja tai muita toisen vahingoittamiseen soveltuvia välineitä. Alaikäinen hatkalainen on siis täysin heitteillä karkumatkallaan.

Arvoisa puhemies! Kerron nyt tämän lakipaketin keskeisiä kohtia. Esityksessä esitetään uuden suljetun kuntouttavan laitospalvelun perustamista. Tällaiseen voitaisiin sijoittaa 12 vuotta täyttänyt, joka aiheuttaa vakavaa vaaraa itselleen tai muiden turvallisuudelle käyttäen väkivaltaa tai tehden muita rikollisia tekoja ja jolle sijoitus arvioidaan välttämättömäksi alaikäisen itsensä ja muiden turvallisuuden suojaamiseksi. Tämä on erittäin tärkeä ja tervetullut turva niille kaikkein haastavimmille nuorille. Tästä on myös hyviä esimerkkejä Ruotsista. On hienoa, että tämä laitos on mediatietojenkin perusteella vihdoin tulossa Pohjois-Pohjanmaalle Liminkaan. Yhteydenpidon rajoittamista tiukennetaan siten, että sijaishuollossa olevien lasten nykyistä parempi suojeleminen mahdollistuu. Henkilötarkastus mahdollistetaan kiinnipitämisen ja kuljetuksen turvaamiseksi. Lapselle voidaan tehdä hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

kilötarkastus esineiden ja aineiden pois ottamiseksi, ja tarkastus on mahdollista toteuttaa myös metallinilmaisimia käyttäen. Kiinnittäminen säädettäisiin uutena muotona lapsen luvatta laitoksesta poistumisen estämiseksi. Kiinniotto olisi mahdollista myös laitoksen ulkopuolella henkilökunnan toimesta. Nämä ovat tärkeitä uudistuksia, jotta voidaan estää nuoren karkureissu. Telepaikannuksen käyttökynnystä madalletaan. Poliisin virka-apupyynnön voisi lastensuojeluviranomaisen lukuun tehdä myös laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö, kun laitoksen henkilökunta itse osallistuu lapsen etsintään. Kasvatuksellisten keinojen käyttöä laajennetaan. Lapselta tulee ottaa pois myös esineet, joiden hallussapito on muussa laissa kielletty tai jotka voivat väärinkäytettynä vaarantaa turvallisuutta. Myös älylaitteet on mahdollista ottaa lapselta pois, jos niiden käyttö vaarantaa lapsen kasvua ja kehitystä.

Arvoisa puhemies! Tämän ensimmäisenkin lainsäädäntöuudistuksen jälkeen jää lastensuojelulakiin edelleen kohtia, jotka vaativat muutosta. Siksi onkin hyvä, että toinen lakipaketti on tulossa. Kiitos vielä silloiselle ministeri Kaisa Juusolle tämän tärkeän lakiesityksen valmistelusta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

20.26 Oskari Valtola kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan tosiaan yhtyä edeltävän puhujan kiitoksiin ministerille, ministeriölle ja kaikille, jotka ovat osallistuneet tämän lastensuojelulain valmisteluun. Lastensuojelulakia on uudistettu viimeisen parinkymmenen vuoden ajan osissa, ja siellä on paljon uudistustarpeita, joita nyt Orpon hallituksen aikaan kahdessa osassa korjataan.

Kokoomuksessa teimme laajan kuulemisen lastensuojelun asiantuntijoille vuonna 2024, ja meille avartui se kuva ongelmista lastensuojelukentällä aivan sieltä nuoresta iästä, vauvasta yli 20-vuotiaisiin saakka, ja se kuvaa sitä laajaa kenttää myös ongelmien, vaikeuksien suhteen. Tämä lastensuojelulain paketti tuo ratkaisuita nimenomaan sinne vaikeampaan päähän, jossa meillä ei tällä hetkellä ole ollut keinoja puuttua vaikeimmin oireilevien lasten suojeluun.

Tässä tuodaan hybridiyksiköt eli psykiatrian ja lastensuojelun yhteisyksiköt, EHO-jaksoja pidennetään, luodaan sääntöjä kiinnipitoon, tarkastuksiin, vaarallisten esineiden tai aineiden poisottoon sekä sitten ihan normaaliin arkeen lastensuojeluyksiköissä.

Yksi lisää, jota monet asiantuntijat suosittelivat, on tämä kuntouttava suljettu laitospalvelu, joka siis tarkoittaa yli 12-vuotiaille lapsille tarkoitettua suljettua kuntouttavaa jaksoa, jos lapset aiheuttavat vakavaa vaaraa omalle tai muiden terveydelle käyttämällä väkivaltaa tai tekemällä muita rikollisia tekoja. Sitten alle 12-vuotiaat lapset voidaan tähän palveluun sijoittaa vain erittäin poikkeuksellisista ja painavista syistä. Minusta tämä poikkeus täällä on erittäin hyvä, koska kyllä meillä pitää olla keinot myös alle 12-vuotiaiden vaikeasti oireilevien tilanteeseen puuttumiseen.

On erittäin hyvä, että nyt meille on tulossa käsittelyyn lastensuojelulain toinen osa, ilmeisesti tuossa syksyllä, jossa sitten panostetaan enemmän kevyempiin toimenpiteisiin ja korjataan sitä kevyempää puolta lastensuojelun osalta.

Kiitoksia vielä hyvästä valmistelusta ja valiokunnalle hyvästä käsittelystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

20.29 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain kokonaisuudistusta on peräänkuulutettu pitkään, mutta tässä hallituksen esityksessä on valitettavasti keskitytty yksipuolisesti kontrollin ja rajoitusten lisäämiseen. Huomattavasti kiireellisempää ja vaikuttavampaa olisi vahvistaa erityisesti ennaltaehkäiseviä palveluita lapsille ja perheille. Se osaltaan vähentäisi raskaampien palveluiden tarvetta, mutta näitä toimia saadaan nyt edelleen odottaa.

Tällä esityksellä perustettavat lastensuojelun kuntouttavat suljetut laitokset voivat olla olosuhteiltaan jopa vankilamaisia, ja kyseinen toimintamalli puuttuu rajusti perusoikeuksiin. Mallin vaikuttavuudesta ei ole riittävästi tutkimustietoa, ja siihen liittyy ilmeisiä riskejä kuulemisten mukaan. Pohjoismainen tutkimustieto osoittaa suljettuihin laitoksiin liittyvän riskejä, kuten stigman lisääntyminen sekä psyykkisen hyvinvoinnin heikkeneminen erityisesti mielenterveysongelmista kärsivillä nuorilla.

Lapsiasiavaltuutettu antoi eduskunnalle kertomuksen tässä taannoin, alkuvuodesta, ja siellä kerrottiin, että lapset ja nuoret, jotka tarvitsisivat mielenterveyspalveluita, valitettavasti usein jäävät niitä vaille ja heitä sijoitetaan lastensuojeluun. Siksi meidän tulisikin panostaa olemassa olevien palvelumuotojen riittävään resursointiin ja niiden kehittämiseen, eikä tätä esitystä voi siksi pitää kannatettavana pelkästään tässä muodossa.

Mikäli näitä suljettuja laitoksia nyt kuitenkin ryhdytään rakentamaan, tulisi pyrkiä kaikkiin keinoin varmistamaan, että niiden toimintamalli on aidosti kuntouttava ja että laitokseen sijoitetut nuoret saavat tarvitsemansa tuen ja palvelut. Tämä myös edellyttää riittävästi osaavaa henkilöstöä ja riittäviä taloudellisia resursseja, jotta nämä lapset saavat sellaista apua, joka on inhimillistä ja aidosti auttaa heitä.

Lastensuojelulain uudistamisen toisessa vaiheessa onkin välttämättä vahvistettava varhaista tukea, moniammatillista lapsiperhetyötä ja lastensuojelun avopalveluita. Tähän on myös varattava riittävät resurssit hyvinvointialueille.

On sääli, että näitä kaikkia toimenpiteitä ei tuotu samanaikaisesti. Tämä tämänhetkinen esitys vetää tätä kokonaisuutta hieman vinoon suuntaan verrattuna siihen, mikä olisi lastensuojelun kannalta yksi erittäin tärkeä, eli se ennaltaehkäisy. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

20.33 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Tässä meillä on käsittelyssä nyt äärimmäisen tärkeä, pitkään odotettu, tarpeellinen hallituksen esitys lastensuojelulain muuttamisesta, ja tässä nyt kun olen kuunnellut näitä puheenvuoroja tuolta vasemmalta laidalta, täytyy myöntää, että olen kyllä kovasti hämmentynyt, ja jotenkin vetää vähän niin kuin surulliseksi se, kuinka ne ovat irtaallaan siitä todellisuudesta, mikä tänä päivänä tuolla lastensuojelun piirissä on ja minkälaisia haasteita meillä on lasten ja nuorten kanssa tänä päivänä.

Haluaisinkin kyllä tehdä tässä kohtaa täysin selväksi sen, että lastensuojelun toimenpiteissä ei ole kysymys rankaisemisesta. Ei siellä rangaista niillä toimenpiteillä, eikä tässä lakimuutoksessakaan ole kysymys rangaistuksesta, niin kuin on tuolta esitetty. Kysymys on nimenomaan lasten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta ja sen takaamisesta, ja nykyisellä lainsäädännöllä sitä ei voida tehdä. Se on todettu niin moneen kertaan ja monelta eri taholta.

Haluaisin kanssa tehdä sen selväksi, että huostaanoton pitää todellakin olla viimesijainen toimenpide. Ei kai nyt siitä ole kysymys, että tässä nyt jotenkin kaikki muu jätettäisiin pois ja kaikki muut toimenpiteet olisivat yhtäkkiä jonnekin kadonneet, vaan todellakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

edelleenkin se huostaanotto on se viimesijaisin toimenpide. Jos näin nyt ajateltaisiin, että ennalta ehkäisemisellä ja tukitoimilla nyt sitten kaikki hoidettaisiin, niin sittenhän me ei tarvittaisi poliisia eikä mitään muitakaan vastaavia toimijoita, koska kaikki on jo ennalta ehkäisemisellä ja sillä tuella poistettu. Mutta kun elämä ei vain yksinkertaisesti niin toimi, vaan vaikka kuinka ennalta ehkäistään ja vaikka kuinka tukea annetaan, niin siitä huolimatta niitä ongelmia on, ja sitä varten meillä tämä lainsäädäntö on.

Nyt korjataan ne valtavat valuvirheet, mitä siellä lainsäädännössä on, jotka ovat itse asiassa aiheuttaneet sen, että niille lapsille, jotka on pitänyt ottaa omasta elämästään ja omista kodeistaan turvaan, sitä turvallisuutta, niitä rajoja ja sitä läheisyyttä — juuri niitä asioita, mistä he ovat jääneet paitsi ja minkä takia he jopa oireilevat — ei pystytty sitten antamaan. Eli yhteiskuntahan joutuu antamaan siinä kohtaa yhden suurimmista lupauksistaan, kun lapsi otetaan huostaan, että juurikin sitä turvallisuutta annetaan, rajoja annetaan ja rakkautta annetaan, mutta tämän rikkinäisen lainsäädännön takia näin ei ole voitu tehdä, ja nyt tämä korjataan. Tämä on yksi niistä lakimuutoksista, mitä tällä kaudella on tehty, joista olen erityisen onnellinen, tyytyväinen ja kiitollinen. Tämä on elämää suojeleva ja elämää pelastava lainsäädäntö. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

20.36 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain korjaamisen ensimmäisen vaiheen mietintö on nyt vihdoin valmis, ja samalla käsiteltiin neljä tekemääni toimenpidealoitetta: hatkanuorten kiinniotto-oikeuksista, ruutuajan rajoittamisesta laitoksissa kansallisten suositusten mukaisesti, nikotiiniuotteiden pois ottamisesta sekä käyttövarojen eli sijoitusnuorille maksettavien viikkorahojen keskeyttämisestä hatkan ajalta. Olen iloinen, että jokainen näistä tärkeistä teemoista on jollain tasolla huomioitu lakimuutoksissa.

Esimerkiksi lasten ruutuajan rajaamista koskevan tavoitteeni osalta mietinnön yksityiskohtaisiin perusteluihin saatiin viittaukset THL:n ja Opetushallituksen kansallisten älylaitteiden käyttösuositusten käytöstä. Lisäksi nämä hyvät ja tarpeelliset digisuositukset tullaan kirjaamaan myös lastensuojelun kansallisiin suosituksiin. Mietinnössä korostetaan valtiokunnan kuulemien asiantuntijoiden kannan mukaisesti, että näitä digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käytön kansallisia suosituksia voidaan soveltaa myös lastensuojelun sijaishuollossa. On erittäin tärkeää, että näitä älylaite-suosituksia tullaan noudattamaan kaikissa lastensuojelun sijaishuoltopaikoissa, laitoksissa sekä perhehoidossa yhdenvertaisesti. Lisäksi mietintöön kirjattiin, että laite eli puhelin tai tabletti voidaan ottaa pois, mikäli tavanomainen sanallinen rajaaminen ei riitä. Toinen hyvä lisäys on se, että laissa tullaan huomioimaan, että nuori saattaa oman puhelimensa välityksellä vaarantaa jonkun toisen sijoitusnuoren terveyden, esimerkiksi hankkia tälle päihteitä, ja myös sen perusteella puhelin voidaan takavarikoida, ei pelkästään siis nuoreen itseensä kohdistuvien haittojen perusteella.

Nämä lakimuutokset ovat erittäin tärkeitä ja ajankohtaisia, sillä kaikki me tiedämme kännyköiden kautta tulevat somen vaarat ja sen, miten paljon ne heikentävät lasten yleistä oppimiskykyä ja hyvinvointia, sekä sen, miten nuoret saavat kännyköiden kautta somesta huumeita ja voivat järjestää näitä hatkamatkoja. Kansalliset suositukset ovat asiantuntijoiden paras arvio siitä, mikä määrä ruutu-aikaa on vielä terveellistä eikä vahingoita näitä lapsia. Juuri heikoimmassa asemassa olevien ja monin tavoin oireilevien eli sijoitettujen lasten kohdalla näiden suositusten noudattaminen on siis erityisen tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tupakkatuotteiden osalta haluan todeta vielä, että perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi niiden absoluuttisesta pois ottamisen vaatimuksesta jouduttiin valitettavasti peruuttamaan. Hallitus oli esittänyt, että tupakka- ja alkoholituotteet tulee ottaa pois. Tämä oli tietenkin lähtökohta myös omassa aloitteessani, sillä tupakan ja alkoholin hallussapito on laissa alaikäisiltä kiellettyä. Kun se on rikos laitoksen ulkopuolella, niin sen on oltava rikos myös laitoksen sisäpuolella. Perustuslakivaliokunta kuitenkin valitettavasti vaati muuttamaan pykälän muotoon ”voidaan ottaa pois”. Nyt olisikin tärkeää, että tästä huolimatta käytännöksi muodostuisi se, että tupakkatuotteet otetaan lähtökohtaisesti aina pois. Parannuksena nykytilaan saatiin kuitenkin se, että vain epäily mistä tahansa tupakkalaissa lapsilta kielletystä tuotteesta, eli myös nämä vapet, lisättiin selväsanaisesti perusteeksi suorittaa lapselle henkilöntarkastus.

Arvoisa puhemies! Lapset tarvitsevat elämäänsä turvalliseen kasvatukseen kuuluvia rajoja ja ohjausta. Siksi lastensuojelulain on oltava selkeä sen suhteen, että näitä rajoja voidaan ja kuuluu asettaa myös näissä sijaishuoltopaikoissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.41 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä lastensuojelulain uudistus on välttämätön niin lasten kuin myös työntekijöiden turvallisuuden vuoksi. Käsiteltävä lakipaketti antaa sijaishuollon yksiköille vihdoinkin lisää työkaluja, joita kentällä on kaivattu jo vuosia. Monet sijoitetut nuoret ovat moniongelmaisia. Työntekijät kohtaavat tilanteita, joissa jopa heidän oma henkensä voi olla vaarassa. Nykyisellään kasvatuksellisten ja lasten turvallisuuden suojaamiseen tarvittavien keinojen käyttö on lain puitteissa miltei olematonta. Kotiseudullani Pohjois-Pohjanmaalla on lähivuosina surmattu kaksi työntekijää hatkaan pyrkineiden nuorten toimesta. Näitä järkyttäviä tapahtumia muistellenkin ihmettelen vasemman laidan käsitystä näistä erittäin pahoinvoivista nuorista, että heitä ei saisi sijoittaa tämmöisiin suljetumpiin paikkoihin, jotka ovat heille välttämättömiä, kun he ovat vaarallisia paitsi itselleen myös muille.

Lakiuudistus vahvistaa kiinnipidon ja kiinnioton myös laitoksen ulkopuolelta henkilökunnan toimesta, kun nuori on poistumassa luvatta, sekä henkilötarkastuksen sääntelyä ja lisää kasvatuksellisten keinojen käyttöä, antaa oikeuden käyttää kameravalvontaa ja helpottaa virka-avun saamista poliisille. Lain tavoitteena on estää myös karkaamiset, suojella nuoria päihteiltä ja rikoksilta ja hyväksikäytöiltä sekä turvata työntekijöille oikeus tehdä tärkeää lastensuojelutyötä ilman pelkoa. Vuosittain karkaamisia on vajaat 4 000, ja kyse on todella isosta ongelmasta.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelulaki muuttuu tämän esityksen myötä paljon paremmaksi, mutta edelleen jää korjattavaa tulevaan toiseen lakipakettiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

20.43 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kuten aiemmassa puheenvuorossani totesin, että ymmärrän kyllä tarpeen puuttua vakaviin tilanteisiin, hatkaamiseen ja nuorten rikoskierteisiin, niin tätä todella tarkoitin ja se on tärkeää, mutta todella tärkeää on myös se, minkä myös puheenvuorossani toin aiemmin esille, että ennakoivaan tukeen lapsille, nuorille ja lapsiperheille on äärimmäisen kova tarve tässä meidän yhteiskunnassa tälläkin hetkellä. Täällä puheenvuoroissa niin siellä oikealla kuin täällä vasemmalla olemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

tähän kiinnittäneet yhtä lailla huomiota, ja siksi en näe ehkä ihan yhtä dramaattiseksi tätä keskustelua, mitenkä edustaja Kilpi aiemmin tässä salissa kuvasi, että tämä jotenkin täällä vasemmalla vähän nähtäisiin eri lailla kuin siellä oikealla. Minä näen tämän kyllä niin, että olemme samaa mieltä asiasta, nimenomaan siitä, että lastensuojelulain päivytyksen tulee kohdentua niin, että se apu on ennakoivaa, ja sitten taas toisaalta, niin kuin totesin, kun tilanne on siinä pisteessä, että puhutaan hatkanuorista tai muutoin rikoskierteessä olevista nuorista, niihinkin saadaan puututtua kuten kuuluu. Elikkä tällä tavalla haluan vähän rauhoittaa nyt tätä salikeskustelutilannetta, että en ole sillä tavalla edustaja Kilven kanssa ihan täysin samaa mieltä tästä dramatiikasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

20.44 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Täällä ollaan aivan rauhallisesti, ei tässä mitään, tuodaan vain esille mielipiteitä ja näkemyksiä. Siihen liittyikin se, että kyllä selkeästi teidän puheista on saanut sen kuvan... Kun ollaan päättämässä kaikista heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asioista, niin kyllä silloin päättäjien velvollisuus on erityisen huolellisesti perehtyä siihen käsiteltävään asiaan, ja nyt niissä puheenvuoroissa, mitä on sieltä päin kuulunut — vaikkakin edustaja Suhosella on omaakin kokemusta aihepiiristä, mutta lähinnä monessa muussa puheenvuorossa — on kuvastunut kyllä melko selkeästi se, kuinka ei se käsitys ole oikeanlainen ja aito, mihinkä tällä lainsäädännön muutoksella nimenomaan pyritään.

Tässähän nyt on se, että nykyisen lain rikkinäisyys juurikin johtuu siitä, että on luotu semmoinen tilanne, joka suorastaan pahimmillaan vaarantaa lapsen turvallisuuden ja hyvinvoinnin, koska niitä keinoja, menetelmiä ja käytännössä työkaluja lapsen suojelemiseen ei ole ollut. Ne on otettu sieltä pois, ja aika erikoista on ollutkin se, että juurikin tuolta ammattilaisten keskuudesta on sitten tullut kysymyksiä, että kuka ne oikein vei ja minne ne on viety. Se onkin aika hyvä kysymys, minkä takia ollaan tultu tämmöiseen tilanteeseen, mutta onneksi tämä nyt korjataan.

Itse asiassa olen itse tehnyt lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyen yhdeksän eri toimenpidettä, erilaisia toimenpiteitä, mistä pari on lakialoitettakin, jotka myötäilevät hyvin pitkälle niitä muutoksia, mitä tähän on nyt sitten kahdessa vaiheessa tulossa — mutta miksi olen tehnyt näin paljon niitä toimenpiteitä? No, ihan sen takia, että työkseni olen ollut lastensuojelun kanssa tekemisissä hyvinkin paljon, ja nimenomaan lastensuojelulain ongelmien kanssa. Voin kertoa, että ne ovat olleet kyllä melko turhauttavia tilanteita, ja nämähän ovat edenneet siihen pisteeseen, että lastensuojelussa tilanne on paikoittain katastrofaalinen ja se on kauttaaltaan kriisiytynyt. Tämä kyllä nyt korjataan.

Voinkin todeta sen, että harvoin tulee vastaan lakeja, jotka voivat olla yhtä pahasti rikki kuin lastensuojelulaki on, mutta vielä harvemmin näkee lakiuudistuksia ja -muutoksia, jotka korjaavat niin kattavasti ja perusteellisesti rikkinäistä lainsäädäntöä kuin mitä tämä hallituksen esitys nyt tästä asiasta tekee. Me ollaan nyt hyvällä asialla tässä tilanteessa, arvoisa puhemies. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

20.47 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tässä lastensuojelulain uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa selkeytetään ja korjataan myös erityisen huolenpidon jaksoa koskevaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

sääntelyä. Kuten tässä mietinnössä kerrotaan, erityisellä huolenpidolla, eli EHolla, tarkoitetaan suljettua sijaishuoltoa, jonka aikana lapsen liikkumisvapautta ja muita oikeuksia voidaan rajoittaa. Jakso voidaan toteuttaa, jos lapsi omalla käytöksellään vaarantaa henkeään, terveyttään tai kehitystään.

Tärkein ja suurin muutos koskee jakson pituutta. Se pidennetään 180 vuorokauteen eli noin puoleen vuoteen. EHO-jaksoon liittyvä määräaikainen sijoituspäätös tehtäisiin ensin enintään 90 vuorokaudeksi, ja sen jälkeen välttämättömistä syistä sitä voitaisiin jatkaa vielä maksimissaan toiset 90 vuorokautta. Peruste voi olla esimerkiksi vakavan rikos- ja päihderiippuvuuden katkaiseminen, mikä usein tarvitsee aikaa useita kuukausia. Aiempi laki mahdollisti vain 30 plus 60 vuorokautta, mikä on todettu aivan liian lyhyeksi ajaksi lapsen todelliseksi auttamiseksi. Päätös vaatii jatkossakin aina moniammatillisen arvion.

Lisäksi lapselle saa jatkossa tehdä suunniteltuja henkilönkatsastuksia EHO:n aikana eli tehdä päihdetestejä sen varmistamiseksi, ettei lapsi käytä mitään kiellettyjä aineita ja pysy päihtettömänä.

Lakimuutosten onnistunut toteutuminen vaatii luonnollisesti riittävästi laitospaikkoja. Hallituksen esityksen mukaan paikkoja on tällä hetkellä 70. EHO:n tarve on viime vuosina ollut tätä suurempaa, ja lapset ovat joutuneet odottamaan jaksolle pääsemistä pitkäänkin.

Uusi sääntely ei enää vaadi pitämään päällekkäistä hoitopaikkaa lapselle varattuna EHO:n ajan, mutta aiemman sijaishuoltopaikan irtisanomisessa on huomioitava lapsen kokonaistilanne eikä irtisanomiseen velvoiteta.

On hyvä, että jatkossa EHO-jakso on mahdollista toteuttaa myös lapsen nykyisessä laitoksessa, mikäli järjestämisen edellytykset täyttyvät tässä laitoksessa. Parasta tietenkin olisi, mikäli lapsen sijoituspaikka pystytään pitämään samana. Lapset tarvitsevat pysyvyyttä, jotta luottamussuhde heitä hoitaviin ihmisiin voisi rakentua. Luottamuksellinen suhde on tärkein osa sitä, miten lapset saadaan avautumaan, luottamaan ja voimaan paremmin ja millä ehkäistään näitä hatkoja ja pahoinvointia. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten riepottelu paikasta toiseen ei todellakaan ole kenenkään etu.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain muutokset ovat todella tärkeä alku suuremmalle uudistukselle. Nyt on ensin korjattu pahimpia porsaanreikiä, jotka koskevat näitä hatkanooria, vaikeimmin väkivallalla ja päihteillä oireilevia lapsia, sekä selkeytetty sijaishoitajien oikeutta asettaa lapsille kasvatuksellisia rajoja, vaikka lapset olisivat siitä eri mieltä. Toista uudistuksen vaihetta koskeva hallituksen esitys on tällä hetkellä lausuntokierroksella. Siinä tullaan puuttumaan kokonaisuuteen paljon laajemmin. Lastensuojelun eri osat alueet, perheiden tukeminen sekä huostaanottojen toteutuminen oikea-aikaisesti ja oikeudenmukaisesti on saatava kuntoon, jotta Suomi voi kutsua itseään lapsiystävälliseksi yhteiskunnaksi.

Lastensuojelun kasvavat kulut ovat haaste tässä taloustilanteessa. Niihin menee jo yli puolitoista miljardia euroa joka vuosi. Siksi pidän tärkeänä, että uudistuksen seuraavassa vaiheessa muistetaan, että ennaltaehkäiseminen tulee halvemmaksi kuin sijaishuolto ja perhehoito tulee edullisemmaksi kuin raskaat laitospalvelut. Varhainen tuki on aina myös inhimillisesti kaikkein paras ratkaisu lapselle ja koko perheelle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

20.52 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Otin vielä puheenvuoron liittyen poliisin virka-apuun, joka tässä nyt on myöskin nostettu tuolta vasemmalta puolelta esille, kuinka po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

liisiin pitäisi nyt hatkanuorten perässä mennä ja niitä etsiä ja ottaa niitä kiinni. Näinhän se käytännössä ei kuitenkaan oikeassa elämässä mene. Poliisi ei hatkanuoria etsi eikä heitä siellä ole ottamassa kiinni, vaan sijoituspaikoilla, lastensuojeluyksiköillä, on velvollisuus etsiä hatkassa olevat lapset ja nuoret, ja sitten kun he kovan työn jälkeen löytävät tämän hatkalaisen, niin kun tilanne on hyvin usein se, että eiväthän he sieltä kovin helpolla lähde mukaan, niin sitten soitetaan poliisille, soitetaan hätäkeskukseen ja pyydetään poliisilta virka-apua, ja se on jo oma prosessinsa, koska virka-apua ei noin vain anneta, vaan päällystövastaavahan siitä päättää sitten aina, annetaanko sitä virka-apua vai ei. Useinhan on myös sillä tavalla, että tehtäviä on niin paljon poliisilla, että he eivät voi sitä virka-apua antaa siihen silloin, ja siinäpä onkin tenkkapoo sitten, että mitäs nyt tehdään, kun tämä hatkalainen on tässä mutta nyt niillä ihmisillä, sillä lastensuojeluviranomaisella, ei ole toimivaltuuksia ottaa sitä heidän hatkalaistaan kiinni. Sitten siinä pitää vain vierellä kävellä tai juosta ja yrittää sitten puhua kauniita, niin että hänet saisi sitten sieltä kyytiin ja mukaan. Tässä on jo lähtökohtaisesti tämmöisiä ajatusvirheitä ja on vedetty mutkia suoraksi vasemmistopuolelta näitten ajatusten ja tilanteitten kanssa.

Yksi myös tämmöinen hyvin suorastaan karu esimerkki siitä, millä tavalla nyt on säännelty itsemme suorastaan umpisolmuun, on se, että kun puhelimen käytön rajoittaminenkin on sellainen asia, että jos sitä ei rajoita millään tavalla, lapsi hyvin usein käyttää sitä puhelintaan ja älylaitettaan sitten ympäri vuorokauden, niin että ei nukuta yölläkään vaan ollaan jatkuvasti siinä kiinni, ja jo hänen terveytensä ja hyvinvointinsakin puolesta on äärimmäisen tärkeitä, että sitä edes jollain tavalla pystytään rajoittamaan, mutta tänä päivänä lastensuojelussa tilanne on se, että kysymyksessä on silloin hallinnollinen toimenpide, joka vaatii hallinnollisen menettelyn, jossa pitää järjestää asianomaisten kuulemiset ja täyttää lomakkeita ennen kuin voidaan tämmöinen rajoittaminen sitten tehdä. Tämä on vain yksi esimerkki niistä monista monista todella ihmeellisistä ja merkillisistä konkeloista, mitä lainsäädännöllisesti ollaan saatu lastensuojelulakiin aikaiseksi. Näitä nyt korjataan, ja tämä on äärimmäisen tervetullutta ja tarpeellista, jotta saadaan hoidettua juuri ne asiat, mitä meidän velvollisuuksiin kuuluukin. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.